Kisszántól

Politikai napilap

ELŐFIZETÉSI ÁRA
A kiadóhivatalban átvéve:
Egész évre ..... 16 k.
Negyedévre ..... 4 „
Helyben házhoz hordva:
Egész évre ..... 20 kor.
Negyedévre ..... 5 „
Vidékre postán szállitva:
Egész évre ..... 24 kor
Negyedévre ..... 6 „
Egyes szám ára 8 fillér.

Megjelenik minden nap, a hétfő és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 8.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

XX. évfolyam 75. szám. Nagyvárad. Csütörtök 1914. április 2

A választókerületek beosztása.

A választókerületek beosztását véglegesen elbirálni most még lehetetlen, mert ennél az ország helyrajzi ismeretén kivül ismerni kell az egyes vidékek politikai, nemzetiségi, vallási és szociális viszonyait is. Ehez oly nagy tanulmány szükséges, amilyent a miniszterium forditott az ügyre, melynek rendelkezésére álltak a viszonyokat legjobban ismerő főispánok munkálatai is. Végleges véleményt csak akkor lehet mondani általánosságban az egész ország kerületi beosztásáról, ha majd az ország egyes vidékei fognak nyilatkozni az ügyről.

Általánosságban azonban már most elmondhatjuk, hogy a miniszter intézkedése megnyugtató, mert azt látjuk, hogy a kerületek beosztása olyan, hogy minden politikai irányzat megkapta azt a beosztást, melynél sulyánál fogva megérdemelt szóhoz juthat. Itt egy magasabb szempont jutott érvényre, mely tekintetbe vette az erőviszonyokat s e meliett a kormány tekintettel volt az állam konszolidációjára.

Megnyugvással láttuk, hogy a szociáldemokrata elemek ellensulyozva vannak. E miatt eleget is kesereg a szabadkőmüves „Világ."

Meg lehet állapitani, hogy a kormány védekezett a beosztásban a társadalmi radikalizmussal szemben, amennyiben a nagy ipartelepekhez agrárius falusi lakosságot csatoltak, hogy a szociálista szavazatokat ellensulyozzák. Igy Ózdhoz 28 községet, Diósgyőrhöz 31, Petrozsényhez 52, Salgótarjánhoz 57, Zsolnához 52, Ruttkához 46 községet csatoltak. De a szociaiista elemek is szóhoz juthatnak a nagyobb ipari városokban.

Vallási szempontból sem kifogásolható a javaslat, mert ügyeltek arra is, hogy lehetőleg homogén meggyőződésü vidékek kerüljenek egy kerületbe s igy történt, hogy száz olyan kerület létesült, melyekben az abszolut többséget katholikus szavazók képezik.

A nemzetiségek is bőven megkapták azt a beosztást, mely őket kielégitheti. A szászok 14 kerületet, az oláhok 27 kerületet, a tótok 6 kerületet tekinthetnek biztos kerületnek, még a szerbeknek is jut körülbelül 10 szerb nemzetiségü kerület.

A választóktól függ, hogy a beosztás szerint a konzervativ és hazafias elemek csakugyan abban az arányban érvényesüljenek, mint attól az összes bomlasztó elemek félnek.

Biharmegye és az uj kerületi beosztás

Rendkivüli megyegyülés.

Tegnap hivatalosan is tudatta a belügyminiszter Biharvármegye törvényhatóságával az uj kerületi beosztást. Az egész ország beosztását tartalmazó vaskos füzet áttekintése után nyomban megállapithatjuk, hogy az egész országban Biharmegyében történtek a legnagyobb változások.

Az uj beosztás teljesen felforgatta az eddigi sorrendet. A beosztásról szóló rendeleten kivül egy másik rendelet is érkezett a vármegyéhez. E rendeletben tudatja a miniszter a központi választmánnyal, hogy a régi választó kerületek megszüntek és hogy az erre vonatkozó törvény is hatályát veszíti.

Egyben utasitja a miniszter a központi választmányt, hogy az uj beosztás alapján a törvény rendelkezéseit foganatositsa. Ez azt jelenti, hogy a központi választmány most az egész beosztást munka alá fogja venni és meghatározza azokat a körzeteket és a körzeti székhelyeket, ahol a szavazás fog történni.

Mindenesetre a beosztás is igen nagyjelentőségü és igy alapos munkát fog adni az ügy előadójának. A központi választmány legközelebb ülést fog tartani és azon fogja a körzeteket meghatározni. E nagy munka végrehajtásához nem nagyon sok időt adott a belügyminiszter, mert május 15-re már teljesen készen kell lenni a beosztásnak, még pedig ugy, hogy a törvényhatóság előtt is legyen tárgyalva.

Ha a központi választmány elkészül a javaslattal a főispán azonnal intézkedni fog a megyegyülés összehivása iránt. A beosztás rendkivüli megyegyülésen lesz tárgyalva, mely május első napjaiban lesz megtartva. Lehetséges e szerint, hogy még juniusig két rendkivüli megyegyülés is lesz, mert a Ludovikában betöltendő helyek felett csak május közepén lehet határozni s igy két rendkivüli közgyülésre van szükség.

A szavazó körzetek beosztása iránt általános érdeklődés nyilvánul meg megyeszerte s különösen az ellenzék igyekszik odahatni, hogy a szavazó kerületekben a szavazás alkalmával érvényesithesse magát.

Tegnap közöltük Nagyvárad város uj beosztását, ezuttal folytatjuk a vármegye kerületeinek beosztását.

I. Belényesi választókerület.

Alsófüves, Alsópojény, Balalény, Belényes, Belényesirtás, Belényesörvényes, Belényessonkolyos, Belényesszeleste, Belényesszentmárton, Belényesszentmiklós, Belezsény, Berhény, Biharfenyves, Biharkaba, Biharkristyór, Biharlonka, Biharmező, Biharsze-

HOLLANDY, PAPP ÉS VELITS

Telefon 956. sz.

mübutor-, portál- és épület-asztalosok **lakberendezési vállalata**

Füzesfa-telep 7. sz. Uj vashidfő mellett.

Gépek villanyerőre felszerelve. — Készitünk teljes lakberendezéseket, kávéház, vendéglő és egyéb üzletek teljes felszerelését, ugyszintén kapuzatok és épületmunkákat.

Teljes konyha- és előszoba-berendezéseket raktáron tartunk.

Tervekkel és rajzokkal kivánatra dijtalanul szolgálunk.

nes, Bondoraszó, Bontesd, Borda, Borz, Cigányosd, Dombrovány, Dragánfalva, Felsőfüves, Felsőkocsoba, Felsőpojény, Fericse, Fonókismezős, Füzegy, Gurány, Gyalany, Gyegyesény, Határ, Havasdombró, Henkeres, Herzafalva, Kakucsány, Kalugyer, Keresztély, Kerpenyéd, Kisbelényes, Kiskoh, Kisnyégerfalva, Kisszedres, Kolafalva, Körösjánosfalva, Körössebes, Köiöstárkány, Köszvényes, Lehecsény, Lelesd, Mérág, Mézes, Mézged, Nyimesd, Petrefény, Pócsafalva, Rény, Rézbánya, Sólyom, Susd, Száka, Szegyesd, Szerbesd, Szód, Talp, Tárkányka, Tatárfalva, Telek, Tisztásfalva, Urszád, Vársfenes, Vasaskőfalva, Vaskoh, Vaskohaszód, Vaskohmező, Vaskohszeleste, Vaskohsziklás. 80 község.

II. Berettyóujfalui választókerület.

Berettyószentmárton, Berettyóujfalu, Darvas, Csökmő, Esztár, Furta, Gáborján, Hencida, Pocsaj, Szentpéterszeg Ujiráz, Váncsod, Vekerd, Zsáka. 14 község.

III. Biharkeresztesi választókerület.

Alkér, Ártánd, Bedő, Berekböszörmény, Betfia, Biharkeresztes, Biharszentandrás, Bojt, Borostelek, Felkér, Fugyivásárhely, Hájó, Kardó, Kegyek, Kisürögd, Körösgyéres, Köröstarján, Mezőpeterd, Mezősas, Mezőszakadát, Nagyürögd, Oláhapáti, Rontó, Szaránd, Telkesd, Told, Ujpalota, Váradalpár, Váradcsehi, Váradles, Váradpósa, Váradszentmárton, Váradszőllős. 34 község.

IV. Biharnagybajomi választókerület.

Bakonszeg, Báránd, Biharnagybajom, Bihartorda, Dancsháza, Nagyrábé, Sáp, Sárrétudvari, Szerep. 9 község.

V. Cséffai választókerület.

Almamező, Atyás, Biharhosszuaszó, Biharsályi, Biharugra, Cséffa, Felsőbarakony, Geszt, Gyapju, Harangmező, Inánd, Komádi Körösnagyharsány, Körösszakál, Körösszeg, Körösszegapáti, Magyarhomorog, Marciháza, Mezőbikács, Mezőgyán, Nyárló, Nyárszeg, Okány, Oláhgyepes, Oláhszentmiklós, Rojt, Rózsafalva, Sarkadkeresztur, Székelytelek, Váraduzsopa, Vasand, Vizesgyán, Zsadány, 33 község.

VI. Derecskei választókerület.

Derecske, Hajdubagos, Hosszupályi, Konyár, Monostorpályi, Sáránd, Tépe, Vértes. 8 község.

VII. Élesdi választókerület.

Alsólugos, Barátka, Báródbeznye, Báródsomos, Bertény. Bihar, Biharpüspöki, Csarnóháza, Cséklye Cécke, Cigányfalva, Doboresány, Élesd, Élesdlok, Élesdszurdok, Erdődámos, Esküllő, Felsőlugos, Felsőpatak, Gálosháza, Hegyközkovácsi, Hegyközpályi, Hközszáldobágy, Hegyközujlak, Izsópallaga, Kabaláspatak, Kalota, Keszteg, Királyhágó, Kisbáród, Kiskakucs, Kisősi, Kőalja, Körösbánlaka, Körösbarlang, Körösfeketó, Körösgégény, Körösgégény, Köröskisjenő, Köröskisujfalu, Köröstopa, Kövesd, Krajnikfalva, Mezőbottyán, Mezőszaboles, Mezőtelegd, Mezőlelki, Nagybáród, Nagyfeketepatak, Nagykakucs, Örvend, Pósalaka, Pusztaujlak, Remetelórév, Rév, Rikosd, Serges, Sólyomkőpestes, Szászfalva, Timód, Tötős, Urgeteg, Várfancsika, Várszonkolyos, Vércsorog 64 község.

VIII. Magyarcsékei választókerület.

Alsókocsoba, Alsópatak, Alsótopa, Aszóirtás, Belényesforró, Belényesujlak, Belényesvalány, Bihardobrosd, Biharpoklos, Biharrósa, Biharszentelek, Bokorvány, Csékehodos, Cseszvára, Dékányos, Drágcséke, Drágota, Dusafalva, Farkaspatak, Fehérlak, Feketekápolna, Felsőtopa, Fenyéres, Forrószeg, Gorbolyfalva, Gyanta, Gyepüpataka, Gyepüsolymos, Hegyes, Hollószeg, Hosszuliget, Isztrákos, Jancsófalva, Kapocsány, Káptalanhodos, Karáncsfalva, Karaszó, Kerekesfalva, Kisdombró, Kisháza, Kiskáránd, Kiskopács, Kispapmező, Kosgyán, Kótliget, Körösmart, Körösszáldobágy, Lankás, Magyarcséke, Magyargyepes, Magyarremete, Magyargyepes, Méhelő, Miklóirtás, Nagykáránd, Nagykerpesd, Nagypapmező, Nánhegyes, Papmezőszeleste, Papmezővalány, Petegd, Pontoskó, Pusztabikács, Pusztahollód, Robogány, Szitány, Szokány, Szombatság, Tasádfő, Tenke, Tenkemocsár, Tenkeszéplak, Toposd, Tőkefalva, Törpefalva, Tősfalva, Venter, Venterrogoz, Veresfalva, 78 község.

IX. Margittai választókerület.

Albis, Almaszeg, Almaszeghuta, Alsóderna. Apátkeresztur, Bályok, Baromlak, Berettyódéda, Berettyókirályi, Berettyókohány, Berettyószéplak, Bisztraterebes, Bodonos, Bozsaly, Cséhtelek, Dizsér, Érábrány, Érbogyoszló, Érfancsika, Érvasad, Felsőderna, Forduló, Füves, Genyéte, Hőke, Kozmaalmás, Középes, Lüki, Magyarkéc, Margitta, Micske, Monospetri. Ottomány, Papfalva, Piskolt, Poklostelek, Sárszeg, Sástelek, Sebesujfalu, Szalacs, Széltalló, Szentlázár, Szoldobágy, Szunyogd, Terje, Tóti, Ujbártfalva, Vámosláz, Várviz, Vedresábrány, 50 község.

X. Nagyszalontai választókerület.

Ant, Árpád, Bántolmács, Barzafalva, Bél, Bélárkos, Bélegregy, Bélfenyér, Bélhagymás, Bélkalocsa, Bélkaroly, Bélkirálymező, Bélkismaros, Bélmárkaszék, Bélmocsolya, Bélnagymaros, Bélörvényes, Bélrogoz, Benyefalva, Bogy, Boklya, Botfej, Csontaháza, Erdőgyarak, Feketebátor, Feketegyőrös, Feketetót, Felsőszakács, Havaspoklos, Hévizkáránd, Illye, Jánosd, Kávásd, Kislaka, Kománfalva, Kötegyán, Madarász, Méhkerék, Mezőbaj, Nagyszalonta, Nermegy, Oláhhomorog, Olcsa. Ókrös, Pusztahodos, Pusztaszuság, Sajad. Sarkad, Tagadómegyes, Tamáshida, Tenkegörbed, Tönköd, Tulka. 53 község.

XI. Szalárdi választókerület.

Almásfegyvernek, Alsótótfalu, Berettyócsohaj, Berettyófarnos, Biharfélegyháza, Biharszentjános, Biharvajda, Bors, Borszeg, Csujafalva, Felsőtótfalu, Görbesd, Hagymádfalva, Hegyközcsatár, Hegyközszentimre, Hegyköztóttelek, Jákóhodos, Kismarja, Kisszántó, Kővág, Kövesegyháza, Nadántelek, Nagykereki, Nagyszántó, Nyüved, Paptamási, Pelbárthida, Siter, Sitervölgy, Szalárd almás, Szarkó, Szóvárhegy, Tataros, 34 község.

IRODALOM ÉS MÜVÉSZET MINT ETHIKAI ÉRTÉKEINK.

Irta és a Kath. Kör közmüvelődési estélyén felolvasta: *Vucskits Jenő.*

(Folytatás.)

Mi tudjuk, hogy külső szépség sincs benső ideál nélkül. Tudjuk tehát azt is, hogy a görögségnek is megvolt a maga benső ideálja. És ez az ideál az, hogy ez az élet szép, elragadó, kellemes, bájos, mert rend, ritimus, harmónia kellemessé, bájossá teszik. Ebből van a klasszikus nyugalom, amely nem is egyéb, mint az ideálnak nagyon-nagyon szükre szoritása, az életnek azon eseteire való lefoglalása, amelyekben sem nagy kérdések nem zaklatnak bennünket, mert ezek megszüntetnék a harmóniát, sem az élet disszonáns hangjai, csak legkisebb fizikai brutalitással ható eseményei nem zaklatják a kedélyünket, mert ezek meg fölboritják a rendet, a szimmetriát, az egyenesvonaluságot. És igy van. A görög ideál merő abstrakció, merő kivágása az életből azoknak a szeleteknek, amelyeken belül van jól elbarrikádozva a rend, a nyugalom és a harmónia. Hogy ez igy van, nem sokat kell bizonyitanom. A görög müvészet két őszintén ideális hangulatot ismer: az egyik a kedvességnek, a bájnak, a rendnek és harmóniának a hangulatát, a másik s kétségbeesésé. Mert mihelyt az élet-ideál kilendül a megszabott keretek közül, nincs az életnek semmi értelme, hogy megfoghatatlan szomoruság, sötétség, vagy áté — ez a görög tragédiák világa — vagy féktelen tréfa és pajzánkodás minden komoly és nem komoly értékről — ez az Aristophanesé. Phidias fölségesse a Zeusban annyira magán hordja minden gyönyörüsége mellett is azt a pedagogiai mü-haragot, amely a sok körülötte ugráló és kalandozó istenek és istennők rendreutasitására és fékentartására domboru homlokát összeráncolja, okos arcát szemöldökével besátorozza, érzéki ajakát egy pillanatra megmereviti, hogy nekem nem fölséges. Látok benne olyat, hogy szemöldökével rendre verheti a bizarr világot, de azt nem, hogy rakoncátlan kalandozóin kivül még az áté-nek is parancsolhat. Ebben a görög szellem és báj van megtestesitve, fölruházva olyan vonásokkal, amelyek istenek és tömegek fékentartását célozzák.

Ezzel szemben a kereszténység az élet minden viszonylataira beleállitotta az emberiség történetébe a legreálisabb ideált. Beleállitotta, még pedig nemcsak theoretikus módon, hanem a lehető legpraktikusabban. Jézus Krisztus ugyanis, hacsak mint embert nézem, müvészi szempontból a legtökéletesebb, a legharmonikusabb, a legideálisabb jellem. És mint emberi jellem végtelenül mélyebb, mint előtte is, utána is akármi. A görög ideál szépsége épen azért nem mély, mert — amint ezt már emlitettem — harmóniája másolata az élet azon viszonylatainak, amelyekben rend és harmonia uralkodik. Krisztus Urunk jellemének müvészi szépsége pedig azért végtelen mély, mert benne az élet minden sivitó disszonanciát okozó tényezője isteni harmóniában csendül ki: ő Isten, a legtökéletesebb, a mindennek ura, birtokosa és parancsolója istállóban születik, a legszegényebb sorsban járja a világot, az emberek mindnyájának a legfölségesebb jótéteményeket adományozza, ezért a legrettenetesebb szenvedéssel a leggazemberebbek legraffináltabb büntetését szenvedi el, amelyet nemcsak kegyetlenség, hanem őrült düh, guny és perverzitás még észbontó módon embertelen lelki szenvedésekkel tulon tul telitenek s mégis ő az, akinek életében minden disszonancia ebben a fölséges harmoniában foglalódik össze: Békesség nektek, én vagyok, ne féljetek.

Mélyen tisztelt Hallgatóim, ez az isten-

TELEFON 10-70. LIFT. TELEFON 10-70.
MODERN FOTOGRAPHIA DAJKOVITS
SPECIALISTÁJA Nagyvárad. Sas-palota.

XII. Székelyhidi választókerület.

Álmosd, Asszonyvására, Bagamér, Biharcsanálos, Bihardiószeg, Csokaly, Éradony, Érkenéz, Érkeserü, Érköbolkut, Érmihályfalva, Érolaszi, Érselénd, Érsemjén, Értarcsa, Gálospetri, Hegyközszentmiklós, Jankafalva, Kiskágya, Kiskereki, Kokad, Kóly, Nagykágya, Nagyléta, Székelyhid, Szentjobb, Ujléta, 27 község.

Városatyák választása a biráló választmány előtt.

A mult év december havában Nagyváradon megtartott törvényhatósági bizottsági tagok választása ellen egész csapat felszólalás érkezett be már az igazoló választmányhoz, azonban a felszólamlásokat a választmány elutasitotta.

Ez ellen öt felebbezés érkezett be a biráló választmányhoz, amelyben ugyanazoknak az indokoknak az alapján kérték a választások megsemmisitését, mint az előző felszólamlásban; nevezetesen, hogy a választási elnökök kibontották a szavazócédulákat s igy abba a körülállók betekinthettek, a szavazólapok egyrésze, kártyahátu papirra volt nyomva, hogy a szavazatokat ellenőrizhessék stb.

Ezen felebbezéseket tegnap délelőtt tartott ülésén tárgyalta a biráló választmány, amelyen *Hlatky* Endre elnöklete Miskolczy Barna, Harmathy Károly, Rádl Ödön és dr Molnár Imre aljegyző voltak jelen.

A biráló választmány hosszasan tárgyalta a felebbezéseket. Az összes panaszokat megvitatták, átvizsgálták a váraljai és az olaszi kerületekben beadott szavazólapokat.

Alaposan megnézték a szines és a kártyahátu lapokat. A vizsgálatnál kitünt, hogy tömegesen adtak be olyan kártyahátu lapokat, amelyeken több-kevesebb munkapárti jelölt neve törölve volt, s helyettük ellenzéki jelöltek vannak beirva. Találtak továbbá olyan kártyahátu szavazó-lapokat is, amelyeken az összes nevek ki vannak huzva s ellenzéki jelöltek vannak beirva helyettük.

Ezekből a körülményekből a biráló választmány azt állapitotta meg, hogy a kártyahátu lapok nem befolyásolták a választás titkosságát. Különben a biráló választmány azon nézetben volt, hogy a törvény nem is irja elő kimondottan a titkos szavazást.

Azon panaszt sem fogadta el a biráló választmány, hogy az elnökök: dr Hoványi Gyula és Ullmann Sándor megválasztattak, mivel hivatalos jelölés nincs s igy az eredmény kihirdetéséig nem lehet tudni, hogy kikre adtak le szavazatot.

Különben is a választási jegyzőkönyvekben a bizalmi férfiak nem tettek kifogást, holott, ha valami észrevételük lett volna, ezt felvették volna a jegyzőkönyvbe, vagy megtagadták volna annak aláirását.

Ezek után a biráló választmány az elsőfokban eljáró igazoló választmány álláspontját fogadta el s az összes felebbezések elutasitása mellett a választást jóváhagyja.

A felebbezőknek még egy fórum áll rendelkezésükre: a közigazgatási biróság.

Mint értesülünk, a felebbezők igénybe veszik a legfelsőbb fórumot is és igy majd a nyár felé dől el a decemberi vitás választás dolga.

Az orosz fegyverkezés. Mint a Börsenzeitung jelenti, a dumához törvényjavaslatot nyujtottak be a nagy hadseregprogram keresztülvitelére vonatkozóan. A terv részleteit szigoruan titokban tartják és a sajtónak is megtiltották, hogy a törvényjavaslatból részleteket közöljön. A javaslat hivatalos cime: Törvény a honvédelem tökéletesitésére szolgáló eszközök fölhasználásáról.

Biharvármegye közállapotai.

Nem szüntetik meg a szalontai árvaházat.

Biharvármegye közigazgatási bizottsága tegnap délelőtt tartotta meg április havi ülését Miskolczy Ferenc főispán elnöklete alatt. Az ülésen egymásután számoltak be az előadók a vármegye ügyeiről. E szerint a vármegye közállapotai elég gyenge lábon állanak.

A lakosság nagy szegénysége szinte megdöbbentő. Ennek tulajdonitható aztán az egészségügyi, az adózási, közbiztonsági állapotok mai állása. Az utóbbi hetek tulságos esőzései rendkivüli rossz hatással voltak az őszi vetésekre, de a tavaszi munkák megkezdését is teljesen lehetetlenné tették. A megye nagy részében uralkodott árvizek szintén nagy károkat okoztak. A tavasz még hivatalos aktákból sem biztat valami jó gazdasági évvel.

Az előadói jelentések tudomásul vétele után *Verner* Kálmán árvaszéki elnök ismertette a nagyszalontai árvaház dolgát. A nagyszalontai képviselőtestület tudvalevőleg ugy határozott, hogy beszünteti az árvaházat.

Verner Kálmán elnök megkérdezte *Csanády* Jenő főszolgabirótól, hogy hány árva van Nagyszalontán. A főszolgabiró értesitése szerint a községben 500 árva van az árvaház beszüntetése indokolva nincs.

Miskolczy Ferenc főispán szintén indokolatlannak látja az árvaház beszüntetését annál is inkább, mert ez Nagyszalontának a visszafejlődését jelentené.

A közigazgatási bizottság kimondta, hogy a képviselőtestületi határozatot megsemmisiti és kötelezi a községet az árvaház további fenntartására.

Ezután *Balogh* János főjegyző ismertette *Péchy* Károly felfüggesztett bihari körorvos ama kérelmét, melyben fizetésének egyharmadát kéri a fizetés felére kiegészitni. Balogh János a kérelem elutasitását javasolta. Péchy ugyanis már felvette a szabály-

---

emberi ideál-charakter müvészi szempontból is akkora mélység, hogy nála mélyebbet, leborultatóbbat az Isten sem tudott az ember számára kigondolni. Valóban, egyszerü analfabéta az a müvészetek, tehát az emberi ideálok történetében, aki azt állitja, hogy halász-emberek és halász-generációk fantáziája mely köztudomás szerint hallgat, csöndes, mint a viz s melynek elemei — mint ezt a balatoni halászokkal való sokszoros érintkezésem alkalmával nem egyszer tapasztaltam — intellektuális értékben vetekednek lapos fejü halak primitivságával, ezt a fölséges, ezt a mélységes jellemet kitalálhatta. Azokról nem is szólok, akik itt akarnák valahogyan „tudományosan" bevezetgetni, hogy ez a Krisztus-ideál egy személyben való lecsapódása a néphit hosszas munkájának. Erről nem érdemes még szólani sem. Mert ez azt jelentené, hogy azt a rengeteg filozófiai problémát, amelyet egy legmélyebb és legkomplikáltabb elemekből összetett ideál megalakulása előtt el kellett végezni, azt az egységes világszemléletet, amely benne megnyilatkozik s amely benne legfinomabb és emberi ésszel szinte érthetetlenül finom itéletekre támaszkodik, a máskor különben elég taglósan dolgozó néphit végezte volna el.

És ennek az isteni ideálnak birtokában vége lett a görög ideál abstract szépségének. A mi ideálunk nemcsak azért a legkonkrétebb és legéletrevalóbb, mert az életnek legmisztikusabb ellentéteiből harmóniára kerülő isteni alkotás, hanem azért is, mert azt parancsolja, hogy egyek legyünk vele, lessük el mélységeit, tanulmányozzuk nyilatkozásait, vizsgáljuk csudálatos titkait és az Ő segitségében bizva és remélve, magunk is igyekezzünk magunkon kiverni azt a szépséget, amelynek megnyilatkozásaival annál kevésbbé nem lehet betelni, mentől inkább belemerülünk a végtelen ellentétek mélységes misztériumába, amelyek Ő benne vannak. Krisztus Urunk tehát akkor, amikor a tökéletességet, a Krisztus-ideál magunkba másolását teszi kötelességünkké, valóságos ideál-faragó mühellyé avatja a legegyszerübb ember lelki világát is. S igy épen azzal a sok-sok részlet-finomsággal, amelyre naponként ráakad az ember akkor, mikor a maga lelki képét összeveti az Ideáléval, a keresztény lélek legfinomabb érzékenységüvé válik a müvészet minden megnyilatkozásával szemben.

A legkonkrétebb, a legfölségesebb, egyuttal legéletszerübb ideál folytonos átélése és átérzése tehát a müvészet jövő fejlődésének perspektiváját épen a finomságok szempontjából a mi egészen reális ideáljaink számára biztositja. Jól tudjuk, nagyon messze vagyunk még attól az időtől, amelyben hitfeleink — akik sokszor rosszabbak ellenfeleinknél — megértnek bennünket és munkába állanak. De nekünk annál nagyobb erővel kell megvalósitanunk a keresztény ideált a saját életünk legapróbb részletében, minden finomságában. Ebben a munkában lelkesitsen bennünket az a tudat, hogy az ideál szépsége ott sugárzik igazán, ahol a gondolat igazsága a tettel, az anyagot egész mélységében és részleteiben átizzitja. Ezt a munkát azért is sürgetnünk kell, mert a legrészletesebb finomságokban megnyilatkozó keresztény praktikus ideál az az apologia, melynek varázslatos hatalmát senki meg nemtagadhatja.

De sürgetnünk kell azért is, mert a keresztény müvészet eshetőségei lényegesen előbbre jutnak, ha a szociális keresztény élet mélysége inspirálja müvészeinket.

Krisztus ugyanis megadta az ideált. S a kereszténység óta a müvészettörténet nem egyéb, mint ennek az ideálnak sok küzdelembe kerülő, de egyre több részletben való megvalósulása az emberiség életében. Szó sincs róla: bukások, kiábrándulások és világtörténelmi tragédiák, a fizikai rend végiggörgése rajtunk és törekvéseinken, félreértések, gyanusitások és üldözések mind az életben, mind a müvészetben, az élet tükörképében sok-sok szenvedést és bajt idéznek elő. Támadnak bennünket, hogy felfogásunkban szük látókörüek vagyunk, hogy az emberi test szépségét kiátkozzuk stb. stb. Pedig mi nagyon is tudjuk, hogy szép, gyönyörü alkotása az Istennek az emberi test, mi — épen azért, mert finomságunk finoman akar mindenre reagálni — azonban azt is tudjuk, hogy különbség van az emberi test müvészi ábrázolása és ugyanannak érzéki akcentusai között. Michelangelo ébredő Ádámján ugyan melyikünk botránkozik? Azt is tudjuk, hogy az az életideál, mely átszellemiti, áttisztitja a testet s lehet Michelangelós s lehet pornografikus. És nekünk hazudnunk nem szabad sem tréfából, sem szükségből, sem müvészkedésből, legkevésbbé pedig abból a szempontból nem, hogy hamis cégér alatt hamis portékát s müvészi ideál-köntösben malacságot áruljunk. — Mi imádkozunk sokszor, elmélkedünk szokszor, misére járunk sokszor s ezen komoly ethikai munkánk alkalmával mind-mind benne vagyunk szinte nyakig a müvészet birodalmában nemcsak akkor, mikor elmélkedünk és imádságunk tárgyát képszerü tisztasággal állitjuk magunk elé, hogy érzéseink gyökerei megkezdjék az ideálból való táplálkozást, hanem akkor is, mikor templomaink magassága szinte érzéki erővel zuz bennünket alázatosságra s akkor is, mikor orgonaszó, kép, szőnyeg és virág a legnagyobb

rendeletileg megállapitott egyharmad fizetést, de meg a bihari körorvosi teendők ellátásával dr Kiss Ferenc helyettes körorvost bizták meg, aki szinttén díjazást nyer,

A bizottság az előadó javaslatát fogadta el.

Vasady Lajos tanfelügyelő jelentette végül, hogy a vármegyében igen szép sikerrel végződött az analfabéták tanitása. 125 tanitvány közül 95 sikeresen vizsgázott le.

Bejelentette ezután a tanfelügyelő, hogy a községi és felekezeti tanitók államsegélye jelenleg 995000 koronát tesz ki.

Vasady Lajos beszámolt még a vármegyében eszközölt ellenőrző utjáról. Az elmult hónapokban sorra járta az összes községeket és az iskolafenntartókat kötelezte a hiányok pótlására. Az elmult hónapban három iskolát zártak be járvány miatt.

Több jelentéktelen ügy elintézésével az ülés 12 óra után véget ért.

Ügyvéd és biró.

A biró kritizálása: rágalmazás

Különös bünügyi bonyodalom származott egy egyszerü polgári birtokpertől. Dr *Székely* Sándor budapesti ügyvéd a vádlott, akit a kir. ügyész *Patzkó* Antal törvényszéki biró megrágalmazásával vádolt.

A biharnagybajomi urbéresek valami legelő felosztás miatt pereskedtek és dr Székely Sándor volt az ügyvédjük. Az ügy Patzkó Antal előadóhoz került. A falusiak képviseletében *Sólyom* Imre és *Bakk* Sándor információ végett elmentek a bióhoz, aki kijelentette előttük, hogy bizony nehéz ügy az egész, megneheziti a hetyzetüket, hogy a peres terület elbirtokolását 1871 óta türték.

A jámbor falusiak erre levelet intéztek az ügyvédjükhez, megirták benne, hogy mit mondott nekik a biró, megtoldották még azzal is, hogy azt mondta Patzkó Antal:

— Mit nyüglődnek ezzel az ügygyel, ugy se lesz eredménye.

Székely ügyvéd válaszolt a falusiak levelére és levelében erélyesen kikelt a biró nyilatkozata ellen.

— Látszik — irta —, hogy az eljáró biró nem érti az ügyet, önmaga is beismeri, hogy nem ismeri a dolgot, a biró beszédének se füle se farka.

Eddig rendben van a dolog. Ez egy magánlevél, amelyhez senkinek semmi köze.

Közben *Hubert* Ottó járásbiró átvizsgálta a perhez tartozó iratokat, amelyek közé véletlenül belekerült az ügyvéd levele is. *Sólyom* Imréék maguk sem tudják, hogy került a hivatalos akták közé az ő levelük.

A járásbiró a levelet elolvasta és tartalmáról jelentést tett az igazságügyminiszternek, aki megadta a felhatalmazást *Patzkó* birónak, hogy rágalmazás miatt jelentse fel a pesti ügyvédet.

Dr *Székely* Sándor pedig, mikor az eljárás megindult ellene, levéltitok megsértése miatt feljelentette *Hubert* Ottó járásbirót. Ez az ügy külön folyik és még nincs befejezve.

Az ügyvéd rágalmazási ügyét tegnap tárgyalta a nagyváradi kir. törvényszék büntető birósága Ember Géza elnöklete alatt. A vádat Hunyady kir. ügyész képviselte, dr Székely maga védekezett.

A tárgyalás alatt éles és heves volt a hangulat, a kir. ügyész és az ügyvéd közt egymást érték az összeütközések.

A tárgyalás befejeztével a bióság dr Székely ügyvédet rágalmazás helyett becsületsértésben mondta ki bünösnek és ezért 500 korona pénzbüntetésre itélte. Dr Székely felebbezést jelentett be az elitéltetése miatt.

Rejtélyes vasutépitési engedély

A magyar aszfaltgyár semmit sem tud róla.

Tegnap délelőtt a kereskedelmi miniszter sajátkezü aláirásával érdekes leirat érkezett Biharvármegye törvényhatóságához. A leiratban tudatja a miniszter a vármegyével, hogy dr *Balassa* János fővárosi ügyvédnek engedélyt adott arra, hogy Bihartól kiágazólag Szalárd és Sárszeg községek érintésével Felsőderna, Bodonos és Tataros bányatelepekig keskenyvágányu iparvasutat épithessen.

Pár nap előtt a Tiszántul megirta, hogy a Magyaraszfaltgyár részvénytársaság Mezőtelegdről áthelyezi a telepét Biharra és a bányatelepekről nem sodronypályán, hanem vasuton fogja szállitani a termelt anyagot Biharra. Ebben az irányban, mint megirtuk a tárgyalások már igen előrehaladt stámumban vannak.

Annál nagyobb volt tehát a meglepetés, tegnap, mikor megérkezett a kereskedelmi miniszter rendelete, melyben épen a Magyaraszfalt részvénytársaság telepeihez vezetendő vasutra adott épitési engedélyt.

Első tekintetre mindenki azt hitte, hogy ez az egedély az aszfaltgyár tulajdona. Az keltett csupán akadályt, hogy az engedélyben keskeny nyomtávu vasutról van szó és a gyár rendes nyomtávu vasutat akar létesiteni.

Nyomban tudakozódtunk a gyár vezetőségénél ebben az irányban. Érdeklődésünk a legnagyobb meglepetést keltette. Sehol senki sem tudott erről az engedélyről, sőt még Balassa János nevét sem hallották. A gyárnak ugyanis Gerster, Megyeri és Szunyogh vasutépitési cég a megbizottja. Balassa vállalkozásáról egyáltalán nem tudtak semmit.

A gyárból nyert felvilágositások szerint ebből a keskeny vágányu vasutból aligha lehet valmi, mert a cégnek föltett szándéka, hogy rendes nyomtávu vasutat épit, amit később személyszállitásra is berendezhet.

Ideál valóságos köztünk-léte emelnek föl az arcraborultságunkból s szólitanak erős bizalommal alázatos munkára. Mi figyelmesek, finomak, egymásszeretők, altruisták, egyszerüek, őszinték, gyermekdedek és igazak akarunk lenni. S a figyelem nem más, mint müvészi érzékenység, amellyel magamat a más helyzetébe elevenen belégondolom. A finomság egy sóhaj, egy rezdület s amelynek világrenditő ereje van, ha több, nálunk pedig végtelenül több az etikettnél. Az altruistaság is az a müvészi könnyedség, amely beléilleszkedik a más lelkivilágába s együtt érez vele s ugyanakkor számol minden eshetőséggel, minden veszedelemmel. S az *egyszerüség!* Micsoda tévedések, micsoda bukások születtek abból a fölfogásból az ókorban is, a jelenkorban is, amely a müvészetet a luxus-sal, a fényüzéssel akarja és akarta azonositani! Hiszen a fényüzésnek iker-testvére a kapzsiság, amely folyamánya minden néven-nevezendő érték áruba-bocsátása. Ez aztán csődje minden müvészetnek. Talán ezt ma, mikor minden szinházat üzletnek, minden irodalmat pénzkérdésnek, üzletszerzési alkalomnak szokás tekinteni, nem kell hosszasabban bizonyitanom. Mi vagyunk, akik az *egyszerüséggel és igénytelenséggel* nagyon is össze tudjuk egyeztetni a müvészet legtisztább szeretetét. Nekem a fenyü faszék, ha átgondolt formája van, ha nem hazudik, épen olyan müvészet, mint a Sencse arany-asztalai. Aki a müvészet örve alatt luxust, pazarlást, kapzsiságot terjeszt, megrontja nemcsak az egyedeket, hanem meg az egész emberiséget. Minden müvészet, minden rongyos lirai költemény szomjazza, sóvárogja és keresi az örököt. A költők, a müvészek csak ugy duzzadnak a vesztett boldogság, a vesztett éden bánatos hangulatainak kifejezésétől . . . Szerelmük örök-szerelemmé nyulik még a legvagabb érzékiséget lehellő költeményekben is . . . Ó igen. Ismerjük mi is ezt a hangulatot és tudjuk, hogy a halál, a szerelem, meg a mulandóság, a lirának ezek a örök motivumai nem engedik ereinkből kitépni az örökkévalóságot . . . Miénk az óda fölséges szárnyalása, miénk az Assunta, miénk a Hallellujah, miénk a Tedeum, miénk az Exultet. Miénk az elégia, az a bánatos ember, akit terhel, akit sorvaszt a mult, aki testi és szellemi öröklések s nyavalyás fizikum és Ádám terhe alatt nyögve csak az inspiráló Ideál képei előtt ugrik talpra, hogy cselekedjék. Miénk a hozsánna diritambusa, miénk Szent Pál rapszodikus kitörései, panaszai, a mesterre való csöndes ráborulása. Miénk a tragédia . . . Ha megroppan az olyan élet, amelynek nagyságát, életszerüségét a végtelenbe nyujtja bennünk az élet-ösztönt, a paradicsomi boldogság hangulatai ágaskodnak bennünk s ezeket egy csapásra zuzza össze bennünk az élet érthetetlen fizikája. Ez fáj nekünk, ez megráz bennünket a valónk velejéig s hősünkkel sirunk, vele gyászolunk és robotolunk, mert életünk rendje, alfája és ómegája is altruisztikus. De utána megnyugszunk. Nem azért, mintha annak örvendenénk, hogy mi nem szorultunk hősünkkel egy időben a tragédia malomkövei közé — micsoda lapos önzés ez a magyarázat —! Nem. Ilyen laposságot a mi müvészetünk pszichéje nem ösmer. Megnyugvásunknak egyik oka fiziológiai feszültség megszünése, a másik pedig mélyen ethikai és ez az, hogy az ethikai világ rendjének szivünk és lelkünk legmélyén székelő törvényeit sokszor a legcsekélyebb félrelépéssel megsértő emberen végig gázol a fizika, a vaksors, ha ugy tetszik, áté. Ez a mi számunkra olyan szomoruság, amely velőkig megráz bennünket.

De nem kétségbeesés. Mert él bennünk az a tudat, hogy a fizikai világrendnek sokszor iszonyu kérlelhetetlenséggel dolgozó törvényei a testtel, a testi boldogságot nagy és őszinte részvétünkre ugyan megölhetik. Ez a keresztény katharzis. A mi felfogásunk tehát finom, előkelő, klasszikus. Nincs benne laposság, bosszu, kérlelhetetlenség. A költőt épen nem tartjuk olyan birónak, aki dróton ráncigálja tragikus alakjait, aki kisebb vagy nagyobb mértékben megzavartatja velük az ethikai világrendet, hogy a régen szegénynek az orrára vagy a fejére koppintson az „erkölcsi rend" bunkósbotjával. Valóban, ez a fölfogás méltán lehet azoké az „erkölcsesőszöké", akiknek halvány fogalmuk sincsen a mi mélységeinkről. Ezek a mélységek pedig beláthatatlan szép perspektivát nyitnak a keresztény müvészet jövő fejlődésének.

De minek beszéljek tovább? A müvészet test szerint is s lélek szerint is a miénk, azon egyszerü oknál fogva, hogy a keresztény élet-ideál a legreálisabb s egyszersmind a legideálisabb, azon egyszerü oknál fogva, hogy a test és a lélek harmóniájának kérdését az egész világ-kulturának megfelelő, megnyugtató s szempont szerint csakis mi tudjuk megoldani. (Vége.)

Lehetséges, hogy Valassa János e vasut jelentőségét már korábban felismerte és azért szerezte meg az engedélyt, hogy az aszfaltgyárral lép szerződéses viszonyba a szállitásra nézve. Mindez természetesen el esik most már, mert a rendes nyomtávu vasut mellett egyáltalán nincs létjogosultsága egy párhuzamosan haladó keskenyvágányu iparvasutnak.

A Balassa vasut ügye még nincs tisztázva. A gyár vezetősége értesitésünk vétele után nyomban megtette a lépéseket, hogy az előtte rejtelmesnek látszó vasut dologban a felvilágositásokat megkaphassa. Nincs kizárva, hogy a két vasutépittető között nehéz perek keletkeznek, ami azonban bizonyára nem fogja akadályozni a rendes nyomtávu vasut kiépitését.

A ‚Böském' a szinügyi-bizottságban

A szinügyi-bizottság tegnap tartotta havi ülését dr Mihelyfy Lajos elnöklete alatt. Jelen voltak: dr Thury Kálmán, dr Popovits Miklós, dr Olasz Béla, Breider Ármin, Kelen Béla, Stark Gyula, Schwartz Izidor, Fényes Manó, dr Popper Ákos, Juricskay Barna jegyző és Erdélyi Miklós szinigazgató.

Az elnök felolvasta Angyal Ilka köszönetét a jubileumára küldött koszoruért.

Most következett az ülés tárgya: a szinigazgató által előterjesztett müsor, mely a következő: Szerkesztő ur (uj vigjáték). Bibliás asszony (operett uj bemutatással). Kis király (operett). Matyó lakodalom (uj falusi történet). Éjjeli ülések (bohózat). Ezredes ur (uj vigjáték). Mandarin (kinai dráma). Gyurkovits leányok (vigjáték). Böském (uj énekes vigjáték). Ifjusági előadásnak: Liliomfi (énekes vigjáték).

A műsorhoz elsőnek dr *Popovics* Miklós szólott. Kifogásai vannak a Böském ellen. Csak recenzióból ismeri a darabot, de ezekből meg lehet állapitani, hogy a darab rettenetesen unalmas ugyan, de e mellett *mélyen sértő a vallásos felfogásra és az apácarendekre.* Közvetlenül győződött meg az apácák önfeláldozó, áldásos tevékenységéről; életük csupa lemondás és igénytelenség, céljuk az emberiség szolgálata. Ezután méltánytalanság őket ily botrányosan szerepeltetni.

Mihelfy Lajos szólott aztán hozzá a dologhoz. Ő látta a darabot, végtelen unalmas, de — szerinte — nem sérti a vallásos felfogást.

Stark Gyula hivatkozik Kőszeghy József városi főmérnök véleményére, ki szinte látta a darabot, az volt a véleménye a darabról, hogy a vallás *botrányosan van kipellengérezve benne.* A frivol darabokat megszoktuk — mondá továbbá Stark Gyula —, de a vallást kigunyolni engedni nem lehet.

A bizottság tagjai nyilatkozatra kérték *Erdélyi* Miklós szinigazgatót, aki azt adja elő, hogy nem találta sértőnek a darabot, mindazonáltal érintkezésbe lépett a szerzővel, aki megigérte, hogy a vidék számára *át fogja dolgozni a darabot és az apácazárdában lefolyó jelenetet átteszi egy nevelőintézetbe s kivesz belőle mindent, ami a vallásos érzékenységet sérthetné.*

Kelen Béla szólt még a tárgyhoz s az a véleménye, hogyha oly gyarló a dolog s ha valóban sértő a vallásra, akkor hagyni kell olyannak a darabot amilyen, mert Nagyvárad közönségének izlése ki van annyira fejlődve, hogy vissza fogja utasitani a darabot, mely izlését és a vallásos meggyőződést sérti. Bizonyos, hogy a darab rossz s azért nem érdemes foglalkozni vele, mert ez csak meg nem érdemelt reklámot csinál a darabnak.

Mihelfy elnök felteszi a kérdést: van-e valakinek konkrét inditványa? Nem volt s azért kimondotta a határozatot, hogy az igazgató előterjesztését a bizottság elfogadta.

A kis reálista tragédiája.

Lezuhant a harmadik emeletről.

Borzalmas szerencsétlenség történt tegnap délután hat óra tájban a Fekete-sas épületében. Egy fiatal, 12 éves fiu, *Tóth Pünkösdy* Károly, Tóth Endre vendéglős fia az épület harmadik emeletéről leesett és sulyos sérüléseket szenvedett.

Délután hat óra felé nagy forgalom van a passageban. Akkor keresik fel legtöbben az üvegtető alatti üzleteket. Tegnap is nagyon sokan jártak a hatalmas épületben, mikor a jobboldali első ajtó mögül velőtrázó sikoly, majd rögtön utána tompa zuhanás hallatszott. A járó-kelők közül sokan besiettek az üveges ajtó mögé, ahol rémes látvány tárult szemük elé.

Egy fiu feküdt óriási vértócsában a lépcsőház aszfaltján.

Azonnal telefonoztak a mentőknek és a rendőrségre, a honnan dr *Ertler* Mór tisztiorvos és Ehrlich Imre fogalmazó jelent meg a helyszinen. Dr Ertler Mór megállapitotta, hogy a szerencsétlenül járt fiucska *koponyatörést* szenvedett és a bal alsó lábszára szintén eltört.

Közben megérkeztek a mentők akik a közkórházba szállitották az eszméletlen gyermeket. Kihallgatni természetesen nem lehetett, azonban a vizsgálat kideritette a szerencsétlenség okát.

Sokan öngyilkosságot mondtak, azonban a fiu fiatalsága és rendes életmódja teljesen kizárják ezt a lehetőséget. Megállapitást nyert, hogy *Tóth* Pünkösdy Károly a harmadik emeletről, a lépcső karfáján akart lecsuszni a földszintre. Alig helyezkedett azonban el a sikos karfán, az alatta tátongó mélység láttára *megszédült*, elveszitette az egyensulyát és *lezuhant az aszfaltra.*

Tóth Károly életvidám fiucska volt, a reáliskola első osztályának legjobb tanulója, aki örömmel és nagy kedvvel tanult. Tanárai is szerették az okos kis fiut, aki most a közkórház ágyán fekszik.

Mikor a mentők leszedték Tóth Károlyt a kocsiról még mindig eszméleten kivül volt, de nyolc órakor magához tért egy kicsit. Beszélgetett is, de az orvosok megtiltották, hogy a nagyon sulyos beteget kérdésekkel izgassák

Az orvosok véleménye szerint a fiu szervezete erős és igy némi remény van rá, hogy fel fog gyógyulni.

Kinevezések. A királyi *Harsányi* Géza berettyóujfalui járásbirósági jegyzőt ugyanott albiróvá, *Ridl* Zoltán drt a nagyváradi kir. táblánál alkalmazott birósági jegyzőt a nagyváradi törvényszékhez albiróvá nevezte ki.

HIREK

Tájékoztató.

Április 2. Nagyvárad város közigazgatási bizottságának ülése délután 3 órakor a városházon.

Április 3. d. u. fél 6-kor Kath. Kör bőjti estélye.

* **Az utolsó bőjti est.** A Katholikus Kör holnap este fél 6 órakor tartja utolsó bőjti estjét, amelynek programja a következő: 1. Ábrányi Emil: A kis savoyard fiu. Szavalja: Hilf László. 2. a) Meyerbeer: Cavatina Hugenották operából; b) Tosti: Barcarolla, énekli Hubert Manci, zongorán kiséri Patzkó Aladárné. 3. Popper: Polonaise concert, cellon előadja Hubert Lajos, zongorán kiséri Hubert Manci. 4. A világi nagybirtokról. Előadás, tartja dr Krűger Aladár.

* **Kongregációi élet.** Az Uri Nők Mária Kongregációja ma délután 5 órakor, az Urak Mária kongregációja pedig fél 7-kor tartja rendes összejövetelét.

* **Közigazgatási ülés a városházán.** Nagyvárad város közigazgatási bizottsága ma, csütörtökön április 2-án délután 3 órakor tartja rendes havi ülését.

* **Sztarill Ferenc ügyében** egyes lapok azt a hirt közölték, hogy a Sztarill Ferenc ügyeiből kifolyólag tervezett részvénytársaság megalakult. Illetékes helyről felkértek bennünket annak közlésére, hogy a részvénytársaság még nem alakult meg, mert egyes hitelezőkkel, a kiknek merev álláspontja a kibontakozásnak akadálya, még folynak a tárgyalások. Az alapitók holnap, pénteken d. u. 3 órakor értekezletet tartanak s csak ekkor fogják végleg megállapitani az alakuló közgyülés idejét, mely valószinüleg vasárnap fog megtartatni.

* **Az uj sajtótörvény ismertetése.** Mint már megirtuk, *Papp* János dr, a Nagyvárad felelős szerkesztője ma, csütörtökön délután 5 órakor tartja meg ismertető előadását az uj sajtótörvényről. Az előadás iránt nagy érdeklődés mutatkozik, ami érthető is, amidőn bizonyos mértékben mindenkit érdeklő törvény megismeréséről van szó, amely már javaslat korában olyan feltünést keltett a közvéleményben, mint kevés magyar törvényalkotás. Papp János dr előadásának célja kizárólag az uj törvénynek a nagyközönség, a jogászok és az ujságirók szempontjából való ismertetése, minden politikai vonatkozásu kritika nélkül. Az előadás teljesen nyilvános és dijtalan, azon a Nagyvárad szerkesztője minden érdeklődőt — nőket is — szivesen lát.

* **Lemondott a biró miatt.** Vasárnap, a mezőtelegdi árviz alkalmával a községi főjegyző a rendkivüli esetre való tekintettel elrendelte, hogy a községi esküdtek azonnal álljanak munkába. A rendeletet a községi főbiró tudatta az esküdtekkel, akik a vasárnapi munkaszünetre való tekintettel megtagadták az engedelmességet, mire csendőrökkel kényszeritették őket a rendelet foganatositására. Az esküdtek közt volt *Niederkorn* Ádám borbély is. Tegnap Niederkorn beadta az esküdti állásról való lemondását a főszolgabirói hivatalhoz. A lemondásban azt hozta fel indokul, hogy őt

a biró eljárása inditotta a lemondásra, mert őt a vasárnap dacára is közmunkára kényszeritette.

* **Nemzetiségi vita.** A nagyváradi Társadalomtudományi Társaság folyó hó 4-én és 5-én szombaton és vasárnap délután rendezi a nemzetizégi kérdésről vitaciklusát, melynek során e nagy jelentőségü probléma emelkedetebb nézőpontokból a különböző irányok képviselői részéről fog megvilágitásra találni. A vita előadói tisztét dr *Krűger* Aladár, *Jászi* Oszkár és *Goldis* László töltik be s hozzászólásra a különböző felfogások illusztris képviselői közül számosan jelentkeztek. A vita a városháza közgyülési termében, szombaton és vasárnap délután fél 5 órakor veszi kezdetét. A vitával kapcsolatban több oldalról fölmerült kivánsághoz képest, szombaton 4-én este a Pannonia vendéglő külön termében, a vitán résztvevő vendégek tiszteletére nagyobbszabásu társasösszejövetel lesz. Ez összejövetelen, miután Jászi Oszkár nejével, Lesznay Annával, a kiváló irónővel érkezik Nagyváradra, hölgyek is nagyobb számban fognak részt venni.

* **Könyvajándék a Kath. Körnek.** Dr *Karácsonyi* János kanonok a Kath. Kör egyházi elnöke a következő müveket adományozta a Kath. Kör könyvtárának: „Keresztény magyar népünk romlása". Irta: Miklóssy J. „A magyar oroszokról". Dr Szabó Oreszt. „A magyarországi tótokról". I. Dr Pechány Adolf. „A magyarországi németek". I. Bruckner Győző. Az „Elet" könyvei 10 drb. „A magyarországi szerbek". Junga V. Csicsay Alajos plébános pedig „A nagykárolyi Gróf Károlyi család összes jószágainak birtoklási története". I. Gróf Károlyi László. cimü könyveket adományozta a Kör könyvtárának.

* **Sajtógyülés Budapesten.** A katholikus sajtóegyesület fővárosi hölgybizottsága holnap tartja rendes közgyülését a régi Országház nagytermében (VIII., Fhg. Sándor-u. 8.) A közgyülés sorrendje a következő: 1. Üdvözlő szavak: Gr. *Mailáth* Györgyné, elnöknő. 2. Elnöki megnyitó: Dr *Prohászka* Ottokár megyéspüspök. 3. Alelnöki jelentés: *Novák* Mártonné. 4. Titkári jelentés: *Haász* Emilia. 5. Pénztári jelentés: *Novák* Mártonné. 6. Katholikus irodalom korszerü kérdései: *Andor* József tanár. 7. A számvizsgáló bizottság jelentése. 8. A tisztikar megujitása. 9. Inditványok előterjesztése: Dr *Bangha* Béla Jézustársasági atya, egyházi elnök. 10. Zárószó: Dr *Prohászka* Ottokár megyés püspök.

* **Gombostűt nyelt.** Kátai Károly 12 éves tanuló Hegyközcsatár községben az iskolából ment haza. Sepkáját levette fejéről, mert a fejét szurta valami. A sapkában egy gombostüt talált, amit fogával kihuzott, de a gombostü a torkán leszaladt. A sulyosan sérült fiut a biharmegyei közkórházba szállitották.

* **A kamara értesitése.** A kereskedelemügyi m. kir. miniszteriumnak ad. 20370. VI. C. 1914. sz. leirata folytán van szerencsénk az érdekeltek tudomására adni, hogy a pólai cs. és kir. tengerészeti arzenal 1914. évi anyagszükségletének biztositására vonatkozó hirdetmény a „Budapesti Közlöny" f. évi március hó 26-iki számában megjelent. Nagyvárad, 1914. március hó 27-én. A nagyváradi kereskedelmi és iparkamara: Dr *Moskovits* József, elnök. *Sarkadi* Lajos, titkár.

* **Szélhámos pénzbeszedő.** A bihardiószegi előljáróság megkeresése folytán bizonyos Tolnai Kálmán után való nyomozás megindítását kéri, mert a nevezettet azzal gyanusitják, hogy az orsz. róm. kath. temetkezési intézet nevében visszaélést követ el és egyes tagoktul pénzt akar kicsikarni. Az előljáróság Tolnai Kálmán nevü egyént azért gyanusitja, mert azzal dicsekedett a bihardiószegi jegyzőnél, hogy ő az orsz. katholikus temetkezési népszövetségnél pénzbeszedő. A megejtett nyomozás szerint ifj. Tolnai Kálmán nevü egyén Franciasor 22. sz. a. tartózkodott de onnan körülbelől egy hónappal ezelőtt azzal távozott el, hogy Gesztre megy Tisza István gróf midiszterelnökkel tárgyalni. Egyben megállapitást nyert az is, hogy Nagyváradon ilyen temetkezési intézet nem létezik.

* **Ujdonságok a Vigadó-mozgóban.** Ma este ritka érdekességü müsort mutatnak be a Vigadó-mozgó szinházban. Feltünést fog kelteni a „*Végzetes szenvedély*" cimü modern társadalmi dráma hires művészerők alakitásaival. Remek kacagtató bohózat: „*Polidor és a macska*", valamint „*A nagybácsi*" cimü kedves családi apróság. Ez az izgalmas életkép és a tengerről vett természetes felvétel egésziti ki a gazdag müsort.

* **Csaló kárpitos.** *Lőrincz* Lajos kárpitos ellen három feljelentés érkezett a bünügyosztályhoz. Első feljelentő *Pekarik* Endréné a következőket mondotta be jegyzőkönyvbe: Lőrincz Lajos a mult év őszén felkérte őt, hogy rendeljen számára egy aradi gyárostól Thonet székeket, mert Fülöp Lajos, a gyáros, Lőrincznek már hitelbe nem ad. Pekarikné a kárpitosnak megrendelt 3 darab széket, melynek árát Pekarikné ki is fizette. Lőrincz Lajos megigérte, hogy amint eladja a székeket az árát megadja, azonban nem tette meg. A mult évben 170 korona kölcsönt is vett fel Pekariknétól azon célra, hogy Aradról érkezett áruit kiváltsa. Ezzel az összeggel is adós maradt. Lőrincz Lajos nem fizetett, hanem a mult hó 29-én állitólag Amerikába szökött. A másik feljelentő *Papp* Nelly, aki a mult év december hónapjában 2 függönyt és drappériát rendelt meg nála, hitegetvén a megrendelőt, hogy ekkor, vagy amakkor elkésziti azokat, csak adjon neki 70 korona előleget. Meg is kapta az előleget. — Március 28-án a megrendelő megjelent a kárpitos mesternél, a ki azzal biztatta, hogy 30-án szállitani fogja a függönyöket, de ő már 29-én elszökött és igy panaszos a megrendelt tárgyakhoz nem jutott és még a pénzt sem kapta vissza. — A harmadik feljelentő *Czigány* Ferencné, akinél a mult hó 19-én megjelent Lőrincz Lajosné és könyörgött ismerősének, hogy adjon neki 50 koronát kölcsön, az összeget meg is kapta azonban nem hogy megfizette volna a kölcsön vett összeget, hanem ezzel is tovább állott a Lőrincz familia.

* **Modern fényképezés** cimü könyv ugy a kezdő, mint a haladó amatőröknek kitünő tanácsadó, receptkönyv, stb. melyben a legujabb eljárások a müvészi amatőrképek előállitásához bennfoglaltatnak lakónikus rövidséggel. A könyv végén perforált vignetták vannak az összes oldalok felirásaival. (Előhivó, fixirozó stb.) Ára K 1·80. Megrendelhető csak a szerzőnél Leopold Cornél, Budapest VII., Erzsébet-körut 41., ki azt utánvéttel, illetve a pénz előzetes beküldése mellett küldi.

x **A korzó szenzációs látványossága** lesz az a ragyogó, világvárosias üzlethelyiség, mely a jövő héten nyilik meg a zárda épületében A Trieszti Kávé, Tea és angol rum közvetlen behozatala cimü nagyszabásu vállalat ez, melynek tulajdonosai széles körben előnyösen ismert nagyváradi kereskedők, Aszódy és Palotai. Ilyen üzletek csak a tengerparti nagyvárosokban vannak s bizonyos, hogy Aszódi Mihály, az üzlet társtulajdonosa, a kitünő renoméju kereskedő nagy szolgálatot tesz a fogyasztó közönségnek a fényes uj cég megalakitásával. A vállalatot, mely a fejlődő Nagyvárad kereskedelmi összeköttetését a külfölddel állandóan fenntartja s a város kávépiacát fejleszti, diszére fog válni a városnak.

x **Szőlőkaró** első osztályu száraz, bármily mennyiségben, jutányos áron kapható: **Weiszberger és Társa** cég váradvelenczei fatelepén. Helyi és vidéki telefon 688. szám.

* **Ritoók Zsigmond-utca 21. szám** alatt 5 szoba, 2 előszoba, fürdőszoba, konyha, kamara és cselédszobából álló lakás május elsejére bérbe kiadó. Jelentkezhetni a Biharmegyei Takarékpénztárnál.

x **Tölgyszőlőkaró** hegyezett, hasitott 2 méter és 1 méter 60 cm. hosszuságban Bihardobrosd állomáson, legelább egy waggonrakomány (cca 4000 drb.) megrendelhető a Polgári Takarékpénztár r. t.-nál Nagyváradon Kossuth-utca 6. szám. Telefon szám 11—95.

x **Csokoládé Király Rákóczi-ut.** Főüzlet Kossuth-utca Sas palota. Aszódi cukorka és csokoládé különlegességei a legjobbak és legolcsóbbak. Cukor a szakértők tudomására adom, hogy Kugler Gerbeaud bonbonok üzletemben bontva is kaphatók budapesti árakkal. Vigyázat fő üzletem Kossuth-utca Sas palota. ajánlom a cukorka vásárló közönségnek, nézze meg 5 nagy szép kirakataimat olcsó gyári árakkal. Cikkeimben sokan utánoznak. Egyideüleg ajánlom Aszódi 8 féle zamatu pörkölt kávéimat, mely ugy izre mint zamatra utánozhatatlan. Kávé pörköldém kora reggeltől késő estig a fogyasztó közönség rendelkezésére áll Az uj kávék, uj teák megjöttek és valódi tearumok igazán olcsón Telefon számok 635, 610.

POVAZSÁN JÓZSEF

hatóságilag engedélyezett electrotechnikai vállalata Nagyvárad, Bazár épület, szinház oldal.

Telefon 525. Telefon 525.

* **Ingatlan eladás.** Nagyteleky-utca 31. szám alatti ingatlanunk (lakóház nagy telekkel) jutányos áron azonnal eladó. Részletes föltételek megtudhatók Kossuth-utca 3. szám alatti irodánkban. Hungária cipőgyár r.t.

x **Kossuth-utca 2. sz. házban** a volt Szichta, valamint Tóth Zsigmond-féle üzlethelyiségek azonnal kiadók. — Ugyanott az emeleten egy kétszobás udvari lakás hozzátartozó mellékhelyiségekkel május 1-re kiadó. Értekezhetni a Polgári takaréknál.

Legszebb ajándék
orvosoknak és ügyvédeknek
egy zománcztábla.
Készíti
Diósy Mihály
Telefon 839. Telefon 839.

* **Eladó házak.** Sal Ferenc-utca 13 szám alatti ház, 6350 négyzetméter telek, mely a Páris-patak beboltozása folytán nagy utcai frontot nyer és igy nagy haszonnal kecsegtető biztos jövővel bir, 7 lakással, nagy kert és gyümölcsössel, továbbá Ritoók Zsigmond-utca 21. szám alatti két ház, jutányos árak és kedvező fizetési feltételek mellett, szabad kézből eladók. Biharmegyei Takarékpénztár.

x **Letarolt gyönyörü hóvirágok** feküdtek a napokben az „Ujvárosi drogueria" asztalán. Sajnálattal nézte az ember, hogy préselték agyon a gyönyörü fehér virágokat, hogy kivonatából hathatós arckrémet készithessenek azon hölgyek részére, kiknek arcára a tavaszi szellő kihozta a szeplőt és májfoltot. Ezen szépségi hibák már 1 tégely „Hóvirág crém" elhasználása után csodásan eltünnek. Ara 80 fillér.

x **ZOMBOR SANDOR** sebész-orvos **müszer-kötszer és testegyenesitő gépek készitője. Nagyváradon, Nagy Sándor-utca 17. sz. alatt, ahol villanyerőre berendezett mühelyében készit mindenféle fémcsiszolást, nikkelezést és minden e szakmába vágó munkát jutányos árban.**

Elsőrendü modern hölgyfodrászterem a

Ramingeré

színházi és hölgyfodrász

szemben a szinházzal

Telefon 1076. Telefon 1076

x Női finom párthi fél cipők K 5, női finom chevró v. boksz fél cipők K 6, női finom amerikai fél cipők K 7, női finom bársony fél cipők K 6, női finom bagarie fél cipők K 10, férfi chevro v. boksz cipők K 8, férfi amerikai cipők K 10 férfi divatos kalapok 3 koronától kezdve. Fehérnemüek és uridivat cikkek legolcsóbb bevásárlási forrása **Fekete Jenőnél** Szt. János-utca Kispipa mellett.

x Warhanek halkonzervgyári lerakat Kossuth-utca, Sas palota *Aszódinál*. Bőjti idényre megjöttek a friss halkonzervek: Ostseetejes 16 fillér, ruszli nagy 4 fillér, göngyhering 10 fillér, file 6 fillér, pácolthering 12 fillér, borshal 2 fillér, mustár hering 16 fillér, angolna dekája 4 fillér, 1 doboz halsaláta rendkivül finom 50 fillér. Szardiniák gyári árban. Rendkivül sok féle tengeri halak.

x **Kiadó lakások.** Szőllős-utca 12. szám alatt két szobás lakás a hozzá tartozó mellékhelyiségekkel azonnal kiadó. — Ősi-tér 14. szám alatt **két üzlethelyiség** azonnal kiadó. — Kossuth-utca 2. szám alatt **két üzlethelyiség** azonnal kiadó. — Hattyu-utca 35. sz. alatt egy szobás lakás mellékhelyiségekkel együtt azonnal kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztár r.-t-nál, Kossuth-utca 6. szám.

„The Roosevelt Schoe"

amerikai cipők

12·50 és 16·50 kizárólag

Reichard Dezső

cégnél

Rákóczi-ut Orsolya zárda épületében kaphatók.

x A legujabb **párisi kalap-ujdonságok** egyedül KOHN HELEN kalapüzletében kaphatók. Nagy Sándor-utca (Weisslovich-ház), ahol nagy választék áll a hölgyközönség rendelkezésére a legizlésesebb és a legujabb divatu kalapokban igen olcsó árakban. A Szigligeti-szinház müvésznőinek kalapszállitója. Atalakitásokat modellek után vállal.

A legszebb kézimunkák

Tátray cégnél

Rákóczi-ut 4. Telefon 783.

Fogak és fogsorok ugy kaucsukba mint aranyba foglalva szájpadlás nélkül, továbbá arany koronákat, csapfogakat, hidmunkákat fog és gyökér huzás és tartós fogtömeséseket készit

Engel Dezső,

vizsgázott fogtechnikus.

N.-Várad, Bémer-tér (Emke Kávéház felett.)

SZINHÁZ

Heti müsor.

Csütörtök: Szerkesztő ur. (Bemutató előadás.)

Péntek: Szerkesztő ur.

Szombat: Szerkesztő ur.

Vasárnap: Bibliás asszony.

—

A mai bemutató. Ma este mutatja be a Szigligeti szinház vigjáték ensembléja a francia vigjátékok egyik legujabb és mondhatni legkacagtatóbb ujdonságát: Tristán Bernard és Alfréd Athis a Szerkesztő ur cimü vigjátékát, amelyben az ensemble tagjai közül Tóth Elek, Sik Rezső, Leövey, Gróf, Varsa, Radóc játszanak. Hölgyszereplője csak kettő van a darabnak s ezek Hunyadyné és Polgár Mariska kezében vannak.

Vasárnap délután a Cigányprimás, a közkedvelt operette lesz müsoron.

A Bibliás asszony. Uj köntösben uj betanulással, tetszetős kiállitásban tér vissza hosszu idő után vasárnap este a nagyváradi szinpadra a valamikor szenzációs diadalt aratott Bibliás asszony, a mely iránt a közönség körében a legélénkebb érdeklődés nyilvánul. A rég accreditált operette előadására nemcsak az operette ensemble készül őszinte lelkesedéssel, hanem a publikum is nagy várakozással tekint a mindenesetre érdekes repriz elé.

SPORT

Erdély bajnokcsapata Nagyváradon. Rendkivül érdekes footballprogrammot készit elő vasárnap délutánra a NAC, mely egy barátságos mérkőzésre meghivta Erdély jelenleg kitünő bajnokcsapatát, a kolozsvári AC ot. A vendégcsapat és a NAC mérkőzése előtt 2 helybeli csapatunk, a jelenleg jó formában lévő Egyetértés és Törekvés tartja meg tavaszi bajnoki mérkőzését. Az időjárás kedvezőre fordulván, bizonyos, hogy vasárnap már a szokott közönség fogja végignézni a két érdekes mérkőzést.

IRODALOM

P. Bangha Béla konferenciabeszédei. Bangha Béla S. J. konferenciabeszédeit a Kath. Népszövetség n.-váradi szervezete bő kivonatban kiadta. A nyolcvannyolc oldalas füzet tartalma:

1. Konferenciabeszédek nők részére: A modern nő és a keresztény nő. A kereszténység és a nő. Az életcél és a nő. Az apostolkodás és a nő. A tabernákulum és a nő.

2. Konferenciabeszédek férfiak részére: Modern eszmék és ősi hit. Krisztus és az egyház. A kereszténység lényege. A mi zászlónk.

3. Befejező beszéd: Amiről az örök-lámpa beszél. Függelék: A világ ura, ünnepi beszéd a katholikus sajtógyülésen.

A füzet kapható a három plébániahivatalnál, a Kath. Körben, a Népszövetségi Otthonban, valamint a Tiszántúl kiadóhivatalában. Ára 20 fillér. Megrendelhető a Népszövetség nagyváradi szervezeténél. A portó a megrendelőt terheli. Legcélszerübb a kivánt számu füzet árát és a portót utalványon előre beküldeni.

TÁVIRATOK

A delegáció.

Bécs, április. 1.

A delegáció ülése e hó 28-án kezdődik.

—

A cár és a német császár találkozása.

Berlin, április 1.

Diplomáciai részről származó közlés szerint most már biztos, hogy Vilmos császár augusztus első felében találkozik a cárral és nagyon valószinü, hogy ezen a találkozáson Bethmann-Holweg birodalmi kancellár és Szaszonov orosz külügyminiszter is részt vesz. Az utolsó napokban az idevaló orosz nagykövet hosszabb beszélgetést folytatott Jagow külügyi államtitkárral és ezt a beszélgetést összefüggésbe hozzák Vilmos császár és a cár találkozásával.

—

Magyar bakák — horvát himnusz.

Zágráb, április 1.

Mikor tegnap a 37. gyalogezred megérkezett és bevonult a városba, a horvát lakosság nagyon hidegen fogadta, de aztán a zenekar rázenditett a horvát néphimnuszra, egyszerre fölmelegedett a közönség és élénken éltette a katonaságot. Szegény 37-esek keserves dolguk lesz a horvátok közt.

A hercegprimás Budapesten.

Budapest, április 1.

Csernoch János hercegprimás ma a titkárja kiséretében a fővárosba érkezett, hogy a főrendiház ülésén részt vegyen.

—

Cáfolják a román hütlenséget.

Bécs, április 1.

Előkelő és megbizható forrás szerint a román kultur liga akciója nem a monarchia ellen irányul, mert nem is érnének el semmit, hiszen Románia külpolitikáját maga Károly király vezeti. A király pedig éppen nem olyan régen olyan kijelentést tett egy orosz államférfi előtt, hogy Románia külpolitikája a régi marad, semmiesetre sem akarja megbontani a monarchiával való jó viszonyt.

IGAZSÁGSZOLGÁLTATÁS

§ **A játékbank kijárói.** A budapesti büntető törvényszék vádtanácsa tegnap foglalkozott a Margitsziget kijáróinak ügyével. A vizsgálóbiró ugyanis Radánovics Dániel, Mezey Gyula és Morvay István ellen elrendelte a vizsgálatot, ifjabb Tolnay Lajos ellen azonban megszüntette. A Tolnay Lajos ellen való megszüntetés miatt az ügyészség fölfolyamodást jelentett be, ugyancsak fölfolyamodást jelentett be a védők is a vizsgálat elrendelése miatt. A vádtanács ma hozott határozatában az eljárást valamennyi terhelt ellen megszüntette. Kimondva azt, hogy a csalás alkotó elemei hiányoznak tevékenységükből.

KÖZGAZDASÁG

Gabona üzlet.

Buza áprilisra — — —	12.76
Buza májusra — — —	12.55
Buza októberre — — —	11·22
Rozs áprilisra — — —	10.16
Rozs októberre — — —	8.70
Zab áprilisra — — — —	7.78
Zab októberre — — —	7.75
Tengeri májusra — — —	6.75

—

Budapesti értéktözsde.

Magyar hitelrészvény —	844.50
Osztrák hitelrészvény —	638.75
4%-os koronajáradék —	81.90
Osztr. magy. államv. —	713.—
Jelzálogbank — — —	442.—
Leszámitoló és pénzváltó —	508 50
Hazai bank — — — —	281.—
Magyar bank — — —	532.—
Keresk. bank — — —	3645.—
Rimamurányi — — —	654 75
Salgótarjáni kőszén — —	715.—
M. Ált. Kőszénbánya —	1066.—
Közuti vasut — — — —	635.—
Városi villamos — — —	326.—
Adria — — — — —	620.—
Atlantika — — — —	—.—

SZERKESZTŐI PÓSTA.

A husvéti számba szánt dolgozatokat sziveskedjenek t. munkatársaink még e hét folyamán hozzánk juttatni.

A szerkesztésért felelős:
Dr KRÜGER ALADAR.

Csemegemézet

öt Kgrammos csinos postadobozokban 8 korona 50 fill.-ért bárhova bérmentve szállit utánvétellel

Balatonvidéki Mézkiviteli Vállalat Balatonfőkajár.

Főképviselőnk Nagyvárad és vidékére BIRÓ JÓZSEF ur, ki nagyobb rendeléseket a lehető legjutányosabb árban számitva felvesz.

6174—1914.

Hirdetmény.

Nagyvárad város összes városrészeire vonatkozó, s a kir. pénzügyigazgatóság érvényesitésével állátott folyó 1914 évi földadó kivetési lajstromok az 1883. évi XLIV. t.-cz. 16 §-a értelmében f. é. április 1-től április hó 8-ig. nyolc napi közszemlére a városi adóhivatal 31 sz. szobájában azon figyelmeztetéssel tétetnek ki, miszerint érdekelt adókötelesek, a jelzett lajstromokban terhükre előirt adót ott megtekinthetik s az elleni netaláni felszólamlásukat azon adózók, kik ezen adónemmel már az előző évben is megróva voltak, a lajstrom közszemlére kitételének napját követő 15 nap alatt, azok pedig, kik ezzel a folyó évben először rovattak meg, ezen adójuknak adókönyvecskéjükbe történt bejegyzését követő 15 nap alatt — a kir. pénzügyigazgatósághoz benyujthatják. A később benyujtott felebbezés érdemi tárgyalás alá nem fog vétetni.

Nagyvárad, 1914. évi március hó 31.

Városi adóhivatal.

Dusafalva községben mintegy 300 kis hold

legelő

bérbeadó. Értekezhetni: a

Polgári Takarékpénztár r. t.-nál

Nagyváradon. Telefon 11-95. sz.

Spitzer és Lengyel

rövidáru nagykereskedők

Zöldfa-utca 14. szám,

(a gyógyszertárral szemben)

!

Uj detail

osztályunkban

megkülönböztetett olcsó árban kaphatók óriási választékban

rövid, szövött

és kötött áruk

kicsinyben is.

!

Női harisnyák a legolcsóbbtól a legfinomabb flor, mousini és selyem harisnyákig, himzett és simában, cérna, svéd és selyem keztyük, gyermek svetterek, harisnyák és sapkák minden árban. A legujabb divatu női kézitáskák, ridikülök, bőr és acéláruk, evőeszközök, illatszerek, kefeáruk és fodrászati cikkek. Fehérnemüek, munkás ingek és öltönyök, esőernyők, zsebkendők, nyakkendők, sapkák, kézelők, gallérok, csipkék szallagok. Férfi és női szabó kellékek és gombok.

Saját készitményü

Temetkezési cikkek

legolcsóbb gyári árakban kaphatók.

Építő és építtető urak figyelmébe!

Ablakok és ajtók

üvegezve és felvasalva bármilyen méretben és mennyiségben kaphatók mérték szerint, és megrendelhetők

Bájer Aladár asztalosnál

Nagyvárad, Bethlen-utca 36. sz.
(Ezelőtt Kiskörös-utca.)

Eladó

1 kazal lucerna

a várostól 10 percnyire.

Czim: a kiadóhivatalban.

A

jó bornak

nem kell czégér

mondják még ma is a régi öregek! Hogy mennyire igazok van, eléggé bizonyitja

Kecskeméti István

is, a reklámra nem szorult ujonnan berendezett étterme

Nagyvárad, Teleky-u. 4. szám.

Nyitva éjjel-nappal. Kitünő saját termésü borai, **előzékeny kiszolgálás**, szolid polgári árak. **Abonensek naponta felvétetnek.**

Ha nincs megelégedve szabójával, mert drága vagy rosszul szab vagy nem pontos, szóval bármi okból. Keresse fel **DARABONT GY. és TÁRSA** uriszabó céget Szilágyi Dezső-u 6. (**Sonnenfeld-palota**) és meglepi önt az ottani szolid, olcsó, kifogástalan kiszolgálás. Alkalmi és gyászruhák **24 óra alatt.** Vidékről egy beküldött öltönyről ujat készitek. Valódi angol szövetek.

Helyi és vidéki telefon 980.

FIGYELEM!!!

Vajnovszky Ferencz

uri- és női cipész-üzlete,
Nagyvárad, Szaniszló-utca 55. szám.

Mérték utáni rendeléseket és javitásokat olcsón, gyorsan és pontosan készit.

Lovagló, disz és strapa csizmák

minden kivitelben. Vidéki rendelésnél elegendő egy használt cipő beküldése.

Meghivásra azonnal megjelenek.

Uj étterem megnyitás.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy Szilágyi Dezső-utca 5 sz. alatt a Nagyváradi Katholikus Kör uj palotájában a

nyilvános étterem

megnyillott,

mely a legkényesebb igényeknek is megfelelően van berendezve, **kitünő magyar konyha,** a legjobb zamatu **faj borok.** Első minőségü **Dréher sör.** Havi és napi abonensek előfizetés mellett elfogadtatnak a legszolidabb árak mellett, ugy bent az üzletben, mint házhoz való kihordásra Pontos és figyelmes kiszolgálás.

Becses pártfogást kér tisztelettel:

Ille János a Kath. Kör. vendéglőse.

Nagyvárad város

VILLAMOS MÜVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Értesitjük a t. közönséget, hogy a

Wolfram lámpák

ára olcsóbb lett, **Wolfram** és egyéb izzólámpák nagy raktára **legolcsóbb áron** a közönség rendelkezésére áll. Telefon rendelésre ráfizetés nélkül házhoz szállitjuk.

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Elvállaljuk villamos világitási és erőátviteli berendezések felszerelését.

Csillárok,
ívlámpák

állandóan nagy választékban kaphatók.

Villamos motorok
1/4 lerőtől minden nagyságban.

Főszerelő telefonja 55. sz.

BUTORVEVŐKNEK FONTOS!!

TELEFON 11-81.

TONK EMIL butorraktára

NAGYVÁRAD, Rákóczi-ut 13., szembe az uj Apolló-épülettel.

Nagy raktár elsőrendü háló-, ebédlő és uriszobákból, Teljes hálószobák 340 kor.-tól feljebb.

Vas és rézbutorok még rövid ideig nagy engedménnyel kiárusittatnak.

TELEFON 11-81.

Elsőrendü kárpitos műhely saját vezetésem alatt.

Kevés pénzért sok mindent vásárolhat, és pedig:

női harisnyák, párja 30 fillértől, selyem harisnyáig
férfi zokni „ 28 „ „ zokniig
gyermek harisnya kötött 20 fillértől. Női férfi fehérnemüek zsebkendők, ridikülök pénzerszények, ernyők igen olcsó árért. Himzés valódi klöpli csipkék.

Férfi gallér darabja 10 fillér,

csak mig a készlet tart. Vidéki rendelések utánvét, viszont eladóknak engedmény, meg nem felelőért a pénzt visszaadjuk.

Klein Sándor és Társa
Rákóczi-ut 14.

Husvéti parfümök **20** fillértől a legfinomabbig.

Értesítés.

Tisztelettel van szerencsém a n. é. közönség nagybecsü tudomására hozni, hogy a **Lukàcs György-u. 24. sz. alatt** egy ujonnan berendezett

mészáros és hentes
üzletet nyitottam.

hol a legkitünőbb hentes áruk szalonna, zsir, háj és mindenféle hidegfelvágottak füstölthusok stb. kapható olcsó és pontos kiszolgálás mellett. — A n. é. közönség szives pártfogását kérem

kiváló tisztelettel
Szilágyi J.
mészáros és hentes.

Helyi és vidéki telefon 13—87.

Műszaki harisnyakötőde
Nagyvárad, Nagy Sándor-u. 2.
(Ausländer férfiszabócég után.)

KÉSZIT uj férfi fuszekliket és női harisnyákat a legdivatosabban, igen tartós kivitelben és olcsó árban. Elvállal fejeléseket s javitásokat, valamint azsur- és muslin-harisnyákat, kivágott cipőkhöz a legmegbizhatóbban készit. Egy próbarendelés meggyőz mindenkit a harisnyák jóságáról. Az üzlet 14 év óta áll fenn. Sok pénzt megtakarit ha harisnyáit

Lippner Márknál szerzi be.

Van szerencsém Nagyvárad és vidéke nagyérdemü közönségének szives tudomására hozni, hogy

Nagyváradon, Rákóczi-ut 19. sz. alatt

a mai kor igényeinek megfelelő

müköszörüldét
nyitottam.

Elvállalok mindennemü borotvák, kések, ollók, hajvágógépek husörlőgépek, ló- és juhnyirógépek javitását és köszörülését. Raktáron tartok mindennemü bel- és külföldi illatszerek, fej- és arcápoló pipereszereket, mindennemü acélárukat, ugymint borotvát, ollót, hajnyirógépet, tyukszemvágó, papir-, zseb- és tollkést, valamint az összes fodrászati cikkeket. A nagyérdemü közönség szives pártfogását kérve, vagyok kiváló tisztelettel

Koller Ágoston müköszörüs

Uj dolog.
Oltott zsákmész
poralakban.

Szuperfoszfát Műtrágya legolcsóbb árban.
Fedéllemez, Cement

Kondor Dezső Nagyvárad
Nagypiacz-tér 1. Telefon 9-69.

Kérjünk és fogyasszunk mindenütt
Nagyváradi sört!

mert szin, iz és maláta-tartalom tekintetében a legelső gyárak termékeivel vetekszik és amellett olcsóbb.

Rendeléseket már 10 üvegtől kezdve a városi raktár házhoz szállit. Állandó vevők ingyen jeget kapnak.

Nagyváradi Sörgyár Részv.-Társaság
Gyári telefon 439. Városi raktár (Nagypiacz-tér), telefon 471.

PETRY ÁRPÁD
órás és látszerész
Tarsoly és Kisztó-cég mellett.

Amateur fényképészeti cikkek és felszerelések raktára. Legnagyobb látszerészeti üzlet. Orvosi rendeletre is a legjobb és legolcsóbb kiszolgálás.

Helyi és vidéki telefon 181. sz.

Nagyvárad, Rákóczi-ut 9.
Széchenyi-tér 2. szám.
Rimanóczy palotával szemben.

PAPI RUHÁK.

Tisztelettel értesitem a nagyságos és főtisztelendő papságot és a n. é. közönséget, hogy **papi és civil ruha tökéletességét** áttanulmányoztam Budapesten, hogy a nagyságos és főtisztelendő papságnak kényelme legyen nálam beszerezni a szükségletét. Vidéki megrendelőnek elég egy minta reverenda beküldés, esetleg hivásra személyesen kiutazom.

Alkalomra bármilyen szalon ruha kölcsön kapható.

Alázatos tisztelettel
VAJNOVSZKY KÁROLY
papi- és polgári szabó.
Szent János-utca 32. (Saját ház.)

ALAPITTATOTT 1893-BAN.

Kálvária-utcán egy üres telek eladó.

Nagyvárad város jéggyára
rendes nyári szállitásait megkezdette

Előjegyzéseket napi 1/1 vagy 1/2 tábla

vizvezetéki vizből készült higienikus műjég

szállitására kérjük levelezőlapon vagy telefonon (651. szám) továbbitani.

A pontos és előzékeny kiszolgálásról gondoskodik:

Nagyvárad város jéggyára

Hirdetések
felvétetnek a kiadóhivatalban